

మాంబల్లికి, లోనుకు నడుమ చెరువుకట్టు
 కింద పైరుగాలి 'రివ్యూ' మంటూ, 'తాతా ?'
 అంటూ రాధమ్మను పిలుస్తోంది.

* * *

పిల్లగాలి పిలుపు విని రాధ మేలుకొంది. రాత్రి
 నడిజామువరకు బుర్రకెక్కని చదువుతో సర
 మతమైపోయి, తియని కలలతో, కలవరింతలతో
 సొమ్మసిల్లిపోయిన రాధమ్మ నిదురలేవగానే —
 తూరుపుదిక్కున అల్పకోస్తూ అరుణరాగం,
 దూరాన మామిడి తోపులో నుంచి మినవస్తొస్తూ
 పికరవం, మాంబల్లికి లోనుకు నంకెలా తప్ప
 చెరువుకట్టు మీదినుంచి తేలి వస్తూన్న పకన నందేశం
 — ఇవన్నీ ఆమెను మరింత కలవర పెట్టాయి.
 తూరాన కడలానే వచ్చనిపైరును, ఆ పైరు
 గాలితో అంటుంటూగా చిలిపిగా గంతులువేస్తూ
 ఉప్పు చిలుకాగోడువంకలను ఒకటి కెండుసార్లు
 దూచి రాధ సిగ్గుగా నవ్వుకుని, బద్దకంతో ఒక్క
 చిరుమొకుంది

లోంది.

రాధ గలగల పిరివాల కుట్టి, తెరచిపున్న పుస్త
 కాన్ని జాణవెక్కల పెట్టెలోనికి గిరవాయి వేసి,
 పెరట్లోకి నడిచింది. ముఖం కడుక్కుని, తల
 దున్నుకుని, క్రితం రోజు సాయంకాలం ఉలికి
 అరగట్టిన కెంపురంగు బాయిల్ వీర కట్టుకుంది.
 తల్లి మంగమ్మ కంఠంలో దోసిఉంచిన చద్దన్నం
 తిని పెండరాళ్ళే స్కూలుకు బయలుదేరింది.
 వాకిట్లో తండ్రి మారయ్య వలకరించాడు.

“ఏమమ్మా ? ఇయ్యాలతో వరీళ్ళ అబ్బేగదూ?”

“కాను !” అంది రాధ, చెరువుకట్టువైపు
 కూస్తూ.

“ఏం జేస్తా ? ఇంక నావల్ల గాడులే తల్లి !
 ఏదో యింతకాడికి వెళ్ళుకోచ్చినాను .... మన
 తాలూకా తాసిల్దారు మహాజేసంటలే ! ఎక్కా
 నైలా వాడి కాళ్ళకట్టుకుని దిమ్మ వాడిచేతుల్లో
 పెట్టెంతవరకు వాకు పిట్టవట్టుడు” అవి
 నవ్వుగా నవ్వాడు మారయ్య.

మాంబల్లికి, లోనుకు మధ్య దూరం అలా
 కర్లాంగులు. నడుమ ఒకటిన్నర కర్లాంగు పొడవు
 గులా తెరువుకట్టు.

ఆ కట్టుమీద నడవాలంటే తాగకు చాలా
 ఉల్లాసం. ఆమె రోజూ ఉదయంపూట—చదువుకో
 తానికి లోనుకు వెదుతుంది. మధ్యాహ్నం అన్నా
 దికి ఇంటికి వస్తుంది. మళ్ళీ — మిటమిటలాడే
 ఎండలో బడికి వెళ్ళి, సాయంత్రం తిరిగి వస్తుంది.
 ఆమె కడువంతా ఇల్లాగే గడిచింది. తనకు
 కడుపుకోవాలనిగావి, కూడదనిగావి నిశ్చితమై
 నటువంటి అభిప్రాయ వేది లేదు. తన కండ్రి
 ప్రోద్బలంచేతనే ఇంతవరకు జడిచింది. కడుపు
 మార్చించమని, తన తమ్ముడు తానుడికి తాళ
 నిచ్చి పెళ్ళి చేయమని మంగమ్మ పోరు పెట్టడా
 మారయ్య పెడచెవిచెట్ట, కూతురును జడిచి
 వాడు.

రాధ రోజూ ఎండలో ఇంటినుండి బడికి, బడి
 నుండి ఇంటికి తిరుగుతోంది. వేదికాలంలో

రాధకు పైరుగాలి అంటే చాలా ఇష్టం.
 రాధమ్మంటే మాంబల్లితో అందరికీ ఇష్టం.
 “మీ వల్లెలోకంటా చాలా అందంగా ఉన్నది
 ఎవర్రా ?” అని ఏ వేరెడు కుర్రవాణ్ణి అడిగినా
 బాదు చెప్పే నమాధానం :

“రాధమ్మొక్కతో !”

రాధమ్మ అందం, ఆకర్షణ— ఇవి సొమాన్య
 మైన విషయాలు గావు. ఆళ్ళర్వవడదగ్గవి.
 దిమ్మపండులాంటి శరీరచ్ఛాయ ఆమె అందంలో
 ఒక ప్రత్యేకత.

ఆమెతో ఉన్న మరో ప్రత్యేకత ఆమె చదువు.
 రాధ అంటే మాంబల్లిలో గౌరవం, నడభిప్రాయం,
 ఆదరం కలుగజేసేవి—ఆమె అందం, చదువు,
 కడవడి.

ప్రస్తుతం పబ్లిక్ పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి.
 ఈనాటితో పరీక్ష ముగిసిపోతుంది. పరీక్షల ఉత్సే
 నతో రేయింబవళ్ళు చదివినదివి రాధముఖం
 పొలిపోయి, కన్నులు వారిపోయి, శరీరం నీరసించి
 పోయి — చూడటానికి మరింత ముద్దుగొలుపు

“తాసిల్దారు వా కొద్దు ....” అంది రాధమ్మ
 చిరుసిగ్గు మేళవించిన చిరుకోపాన్ని ప్రదర్శిస్తూ.
 మంగమ్మ కండకడిగి పెరట్లో పారబోసి,
 కూతురుమాట విని “మాసినావా, మాసినావా ?
 .... ఈ పొడువదువు మానిపించేసి, దీన్ని మా
 రాముడికిచ్చి ముడెట్టుమంటే యిన్నావా ? ఇప్పుడు
 కలేకట్టు గావాలంటుంది. ఇద్దరూ ఏడవండి”
 అంటూ మారయ్యను ఎత్తిపొడిచింది.

“కలేకట్టు గాకపోతే వాడి జేజినాయన జేసు
 కుంటాడులే నా దొరసానివి. ఇంత చదువు చెప్పింది
 ఆ దున్నుపోతువేతితో పెట్టెమంటావా ? పోయోపో !
 అంతా రాధమ్మ యిష్టం ....” అంటూ తన
 దీంచాడు మారయ్య.

“హూం ! నాకు కలెక్కరు గూడా వచ్చేదు ...”
 అంటూ జడను వెనక్కు ఒక్క విసురుచిసిరి
 స్కూలుకు బయలుదేరింది రాధ.

ఆ మాటకు మారయ్య గట్టిగా నవ్వుకుని
 మురిసిపోయాడు.

మరీ దుర్భరం. కానీ ఆమెకు ఆ చెరువుకట్టుపైనే
 నడుస్తూంటే మ్రాతం తాం అవ్వడకరంగా
 ఉంటుంది. చిరుఅంబితో చిరుగాజాలు మ్రోగి
 న్నున్న వన్నడిచేసే చెరువు, కట్టుపొడుగునా కావగ,
 ముప్పి చెట్ల వల్లని నీడలు, కట్టుదిగువ ఏళ్ళుగా
 పెరిగిన చెరుకుదోటలు, గాలికి పట్టుచీరలా కడ
 లాడే వచ్చని వరిచేలు, చెట్టుమీద ఏట్లం కలకల
 రవాలు, చెరువు ఇంకిపోయినప్పుడు కాలవలు
 దీసి, అంకిపోయిన ముఖాలతో గూడవేస్తూ కని
 వించే వల్లెటూరి పడుచుడంపతులు — ఈ దృశ్యా
 లను అభరణాలగా ధరించి కన్నులపండువు గొలిపే
 నవ్వునుండరిని మంచి రాధ రోజూ మైమోచి
 పోతుంటుంది.

అన్నిటికన్నా ఆమెను ముగ్ధురాలిని జేసేవి
 రెండు ! నడుమ పిల్లవాడు చిలిపిగా తన చెంప
 మీద గంధ మలదినట్లు కట్టుమీదుగా వీచే
 పైరుగాలి ఆమెను వరవలించజేస్తుంది. ప్రక్కన
 పొలాల్లో పనిచేసుకుంటూ వల్లెపొలులు పొడు
 కుంటోచ్చే తాముడి మధురస్వరం శ్రీకృష్ణుని

* * *

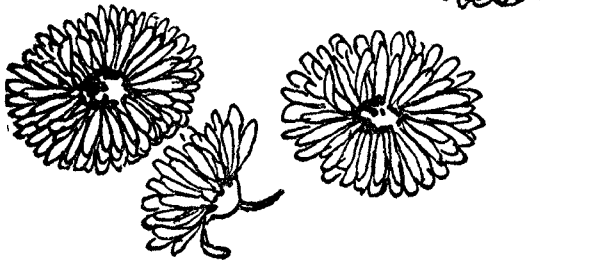
శనువునకు రాధను కన
జూత గురించి వినునకుం
బోయి బిగ్గారం బయట
జూతుం బయటి గోల
వచ్చును...

ఇంటిల్లిపాదికి ఆనందం చేకూర్చే

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

తప్పక చదవండి :

లక్మే కృతమౌ సౌందర్యం

క్రిగంటి చూపుల కాటుక నయనం. అకర్షణీయక లలాట తిలకం, కింహార కృంగార మందార బిందుర మడురా దరం, నిగదురి తునసుమకాల పరిమళం. లక్మే టాల్కమ్ పొడక విరళిత శరీర విర్మల శీతల పున పొరతం !

లక్మే టాల్కమ్ పొడక రహితం. వారి ముడి కృంగారం సర్వ కృన్యం. ప్రాతః కాలపు స్నానానంతరం, శరీరమంతటా లక్మే టాల్కమ్ పొడక రాసుకొని మాయిగారిపే దానితల కరమగు పరిమళంబుతో రోజూ హాయిగా ఉండగలయి.

సౌందర్యకర హేమబిందువు

లక్మే

లక్మే ఒక టాటా ప్రోత్సాహము

LAKE-121-722

వైరుగాలి

మురళీదాసులా ఆమె పూదయాన్ని గిరిగింతలు పెడుతుంది.

తాముడు శ్రీరామవంశుడిలా నల్లగా ఉంటాడు. అతనిది—కాయకన్ఠం నలన మెలికలు దిరిగిన శరీరం. తిరుపెక్కిన కోలమొహంతో, నన్నని కోరమీసలక్రింద పలు నని పెదవుల మీద చిలిపినవ్వుతో, మనస్సుకు చక్కిలిగింతలు పెట్టే చూపులతో సుందరంగానే ఉంటాడు రాముడు.

తాముడు ఏక్కువగా చదువుకున్నవాడు కాడు. అయినా—సుమతీశతకం, కృష్ణ శతకం మొదలైన వన్నీ రాగయుక్తంగా చల్లించేయగలడు. వీధివాటకంలో వీరబాహువంటి ప్రాతలను చిందులు వేయించగలడు.

చెరువుక్రింది పొలాల్లో చాలాభాగం ముసనలు కామయ్యగారిది. తాముడు ముసనబుగారి సోతేరు. అతడెప్పుడూ ఆ పొలాలదగ్గరే ఉంటాడు. కట్టదిగువ అతని కొక గుడిపె ఉంది. అందులో అతడు, అతని ముసలితల్లి, మాత్రమే ఉంటున్నారు.

రాధ బడికి వెళ్లటప్పుడు, తిరిగి వచ్చేటప్పుడు రాముడు ఆమెకు తటస్థచదుతూనే ఉంటాడు. ఆమెను పలకరిస్తూ ఉంటాడు. చదువును గురించిన వివరాలు అడుగుతూ ఉంటాడు.

నిత్యమూ శరీరకన్ఠంలో ఆరోగ్యంగా, ఉత్సాహంగా, అమాయకంగా కనిపించే రాముడంటే ఆమెకు చెప్పలేనంత అభిమానం. రాధ చదువు కున్నప్పట్లే అయినా—ఆమె గ్రామీణ జీవితంలోని అందాన్ని, ఆనందాన్ని కాదనలేదు. యానగా మూట్లాడటం, పల్లెటూరి పరిపాస ధోరణి ఆమె సహజాతాలు. వాటిని ఆమె మరచిపోలేదు—అందుకే ఆమె రాముణ్ణి 'మావా!' అంటుంది.

ఒకసారి రాధ బొట్టు పెట్టుకోవడం మరచి పోయింది. కట్టమీద రాముడు ఆమెను నిలువరించి, "బొట్టు పెట్టుకోలేదే?" అన్నాడు.

"లేదు మామా! ఇంట్లో చాడు అయిపోయింది. దానిలో నువ్వు కనబడకపోతానా అని నచ్చేశాను" అంటూ వగలబడి నవ్వింది రాధ.

"నేను కనబడితేమాత్రం?" అంటూ తెల్లబోయాడు రాముడు.

"నిన్ను చాది మక్కువెట్టుకోవచ్చుగా?" అంటూ మళ్ళీ కింకలా నవ్వింది రాధ. రాముడు కూడా ఆమెతో శ్రుతికలిపాడు.

తాముడి పరిపాసధోరణి చాలా ముచ్చటగా ఉంటుంది. ఒకసారి రాధ చెరువుకట్టమీద గెలగల నడుస్తోంది. చెరువు ఎండిపోయింది. కట్టదిగువ రాముడు మోటదోలుతున్నాడు. రాధను మంచి పాలు అంకింపకున్నాడు :

"కట్టమీదా బోయేదానా—చిలో కమ్మలిస్తా వస్తానంటే? గాలితోనా బోయేదానా—చిలో గాలిలిస్తా వస్తానంటే? ...."

రాధ ఒక్క క్షణం నిలబడింది. గెలగల కట్టదిగింది. తాముడిదగ్గరకు నడిచింది. రాముడు

